

İSLAM'IN YOL GÖSTERİCİLİĞİNDE

BİREY VE TOPLUM

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ-seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne. Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsveteni'l haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-din. . Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü sey-yidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sel-lem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا كَانَ آخِرُ الزَّمَانِ حَرُمَ فِيهِ دُخُولُ الْحَمَّامِ عَلَى
ذُكُورِ أُمَّتِي بِمَازِرِهَا قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ ذَاكَ؟
قَالَ: لِأَنَّهُمْ يَدْخُلُونَ عَلَى قَوْمٍ عُرَاةٍ وَيَدْخُلُ عَلَيْهِمْ
أَقْوَامٌ عُرَاةٌ أَلَا وَقَدْ لَعَنَ اللَّهُ النَّاطِرَ وَالْمَنْظُورَ إِلَيْهِ

İzâ kâne âhiru'z-zamâni harume fîhi dühûlü'l-hammâmi alâ zükûri ümmetî bi-

mâzirihâ. Kâlû: Yâ rasûlallâhi, lime zâke? Kâle: Li-ennehüm yedhulûne alâ kavmin ‘urâtin, ve yedhulü aleyhim ekvâmün ‘urâtün. Elâ ve kad leanellâhü’n-nâzıra ve’l-menzûra ileyhi.

Sadaka rasûlü’llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim.

Allahu Teâlâ Hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi, lütfu keremi şu mübarek günlerde cümlenizin üzerine olsun. Allahu Teâlâ Hazretleri cümlenizi iki cihanda mes'ud bahtiyar eylesin.

Şurada toplanıp Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Hazretlerinin hadîs-i şerîflerinden bir miktarını müzakere edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, evvelen ve hasseten Peygamber Efendimiz'in ruhu için, sonra ondan bize kadar gelmiş geçmiş olan bütün ashâbının, etbâının, sâdât-ı meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, bütün Allah'ın velî ve yakın kullarının ruhları için, bil-hassa okuduğumuz eserin müellifi, camîî Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hocamızın ruhu için, kendi hocamız Mehmed Zâhid-i

Bursevî'nin ruhu için, bu kitabın içindeki bilgilerin bize kadar gelmesinde emek sarf etmiş olan bütün ravilerin ve âlimlerin ruhları için ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek için şu camide toplanmış, gelmiş, toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin de ahirete intikal etmiş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için. Hayatta olan Müslüman kardeşlerimizin de cümlenizin, cümlemizin Cenâb-ı Mevla'nın rızasına uygun, sıhhatli, afiyetli bir ömür sürüp huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olsun diye buyurun bir Fâtîha okuyalım. Üç İhlâs-ı şerîf.

a. Ahir Zamanda Hayâ Sahibi Olmak

Sohbetin başında metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf ahir zamanda hamama girmek mevzuuyla ilgili.

Biliyorsunuz hadîs-i şerîfler bizim kültürümüzün temelidir. Yani müslümanların, müslüman bir kâmil insan haline gelmesi için gerekli malzemeyi biz terbiyeyi, edebiyi hadîs-i şerîflerden alırız. Hadîs-i şerîfler Kur'an-ı Kerim'i de bize açıklar. İslâm'ın nasıl yaşanması gerektiğini de gösterir. Bizi, dişimizi fırçalamaktan, temizlemekten, tırnağımızı kesmeye varıncaya kadar her hususta terbiye eder. Onun için

küçük büyük teferruat, çok çeşitli şeyler geçer içinde ama hepsinden gıdalanmışızdır. Dedelerimiz böyle bunlardan faydalanmıştır. Biz de hayatımızda bunları kendimize rehber edinmişizdir. Hayatımızı bu bilgilerin ışığına göre tanzim ederiz. Biz ayrı bir tip oluruz dünya üzerinde. İşte müslüman insan tipi. Saygılı, sevgili, temiz, pâk, içi dışı bir, nurlu, nurani, alnı pırıl pırıl, şerefli, haysiyetli insanlar. Bir tipiz biz. Bu tipi kim meydana getiriyor, nasıl meydana getiriyor, şekli nedir?

Hadîs-i Şerîf'tir. Çünkü Kuran-ı Kerim anayasa gibidir. Küçük teferruat, hadîs-i şerîflerde vardır. Kur'an-ı Kerim'in açıklanması Resûlullah'ın hayatıdır.

Kur'an-ı Kerim'in en büyük tefsiri, en güzel, en sıhhati tefsiri hangisi acaba hocam?

20 cilt mi?

30 cilt mi?

50 cilt mi?

Peygamber Efendimiz'in hayatı en güzel tefsir. Çünkü Kur'an'ı okudu Efendimiz, kendisine Kur'an nazil oldu, yaşadı. O yaşayış tarzı işte. Öyle olmamız gerekiyor. Onun için Peygamber Efendimiz bizim üsve-i hasenemizdir. Yani modelimizdir, numune-i imtisalimizdir..

Biz kendimizi ona bakarak tadil ederiz. Ben böyle yapıyorum ama Resûlullah böyle yapmış, o halde böyle yapayım diye her şeyimizi ona göre tanzim ederiz. Bu arada da Resûlullah Efendimiz bize küçük gibi görünen teferruat hakkında da bilgi verir. Çok teşekkür ederiz, Allah razı olsun, Allah şefaatinde nail eylesin. Yani babalarımız bizi terbiye etmez mi? Evladım sofraya şöyle otur, hadi kalk bakalım, elini yıka, yatağa yatarken şöyle yap demez mi? Babalarımızın da üstünde Efendimiz Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri, elbette bizi her bakımdan terbiye edecek. Ne güzel. Ya söylemeseydi ne yapacağımızı şaşırırdık, bilemezdik.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz;

İzâ kâne âhiru'z-zamâni (sallallahu aleyhi ve sellem). Ahir zaman olduğu zaman. Yani bu dünyanın da bir ömrü var . Bu dünya da bir gün bitecek . Şu dağlar hallaç pamuğu gibi atılacak. Denizler yarılacak, her şey havalara savrulacak, heba-i mensura olacak, kıyamet kopacak, bu dünyanın da varlığı bitecek. Olacak bu. Ayetlerde, hadîslerde bildiriliyor. Buna yakın zamana doğru, yani Peygamber Efendimiz'in yaşadığı devir, devri saadet. Ondan

sonra dünyanın sonuna yaklaştığımız zaman, ahiri zaman deniliyor. Zamanın ahiri, son tarafları. Dünyanın bitmesine, bozulmasına, yıkılmasına, helâkine yakın zaman.

O zaman ne olacak?

Bir değişiklikler olacak. İnsanlar Peygamber Efendimiz'in o saadet, selamet asrındaki gibi olmayacaklar ki, ışık kaynağından uzaklaşmışlar, kâfirler de üstlerine çullanmış, çeşitli şekillerde yenmişler, kültür bakımından da bastırıp duruyorlar. Hayır, İslâm'ı bırak, benim kültürümü al, benim istediğim gibi yaşı, benim istediğim gibi selamlaş, benim istediğim gibi yemek ye, otur, kalk, konuş, düşün, taşın. Yani istiyor ki biz illa ona benzeyelim. Ve biz de benzemişiz. Çocuklarımız blue jean pantolon giyer, tıraşımız onlara benzer, selam verişimiz öyledir, el sıkışımız öyledir. Yani çok mesafede almışlardır entegrasyon dedikleri şeyde. Yani bizi kendilerine benzetme meselesi onların bir problemiydi. 19. yüzyılın sonunda, 20. yüzyılın başında diyorlardı ki, bu müslüman tipini yer-yüzünden silelim, bize mahsus tipler meydana getirelim. Bize benzeyen, bizim mukallidimiz, bizi taklit eden, bizimle arasında fark olmayan tipler meydana getirelim. Başardılar. Gezin

bakalım şöyle biraz büyük şehirlerin biraz böyle İslâm'dan habersiz taraflarında, muhafazakâr olmayan semtlerinde bir gezin görün bakalım.

Avrupa'da mısınız?

Paris'te misiniz?

Berlin'de misiniz?

Roma'da mısınız?

İstanbul'da mısınız?

Kadıköy'de misiniz?

Moda'da mısınız?

Bakalım anlayabilecek misiniz?

Hiç farkı yoktur giyim kuşam kadın, erkek kız tavır itibariyle. Ama Anadolu'nun bir muhafazakâr kasabasına, köyüne, kentine giderseniz orada bilirsiniz, tamam burası Müslüman bir yer, bak.

Nereden belli?

İşte hanımlar, işte erkekler, işte delikanlılar, işte evler, hepsi farklıdır. Evimizin kafeslidir, perdelidir, bahçelidir, hanımlar örtülüdür, erkekler edeplidir, karşısından geçene bakmaz. Şimdi kadın bakıyor dik dik böyle insana, geçiyorsun yanından, O dik dik bakıyor, ya eskiden utanırdı. Erkek şöyle yüzüne doğru baktığı zaman o başını eğer, utanırdı. Şimdi sen

utanıyorsun, başını önüne eğiyorsun, geçiyorsun, o bakıyor, dik dik. Değişti.

Neye göre değişti?

Maalesef bizi savaş meydanlarında yenenler, kültür meydanında da yenmek için uğraştılar ve bizi bu noktaya getirdiler. İstiklal Harbi'ni kazandık daha belli değil. Dur bakalım kazandın mı, kazanmadın mı?

Daha savaş devam ediyor, belli değil. Bakalım istiklal harbini kazanmış mısın?

Hür müsün bakalım?

Hürriyet nedir?

Allah'tan başka hiç kimseye kul olmamak.

Yaşayabiliyor musun bakalım Allahu Teâlâ Hazretleri'nin istediği tarzda?

Nefse köle olmadan, şeytana köle olmadan, batının mukallidi olmadan, doğunun mukallidi, şimalin, cenubun mukallidi olmadan İslâmca yaşayabiliyor musun?

Bakalım görelim. Savaş devam ediyor. Adam seni kendisine benzetmek istiyor.

Benzetmiş mi?

Benzetmiş. Aslında benzetmiş, tam benzemiş.

Bizi alıp Paris'e koysalar bizim yabancı olduğumuzu nereden anlayacak adam?

Hiç anlayamaz.

İzâ kâne âhiru'z-zamâni. Dünyanın sonu yaklaştığı zaman diyor Efendimiz.

Harume fîhi dühûlü'l-hammâm. Hamama girmek haram olacak, yasak olacak. Yasak olsun yani girmesin demek istiyor Efendimiz.

Kim?

Alâ zükûri ümmetî. Bu haram oluş benim ümmetimin erkeklerine de şâmil olacak. Yani benim ümmetimin erkekleri de hamamlara girmesinler o zaman demek istiyor Efendimiz. Haram olacak.

Neden öyle?

Evvelce değil de sonradan niye böyle oluyor?

Devamında anlayacaksınız. *Bi mâzirihâ.* İzamları olduğu halde, peştemalları olduğu halde hamama girmek yasak olacak ümmetime. Ümmetimin erkeklerine peştemalle bile hamama girmek yasak olacak diyor Efendimiz. Allah Allah.

Kâlû: Yâ rasûlallâhi, lime zâke?

Niçin öyle?

Hazır peştemali sarmış. Avret mahallerini örtmüş, görünmüyor.

Neden öyle?

Buyuruyor ki Efendimiz;

Kâle: Liennehüm yedhulûne alâ kavmin urâtin. Çünkü girdikleri yerde adamlar çıplak olacak. Çıplak insanların yanına girecekler. Evet sen peştemalcisin ama ötekisi savurmuş atmış peştemali. Sen mübarek cuma günü gireyim şuradan bir abdest alayım tertemiz bak, gıcır gıcır, burcu burcu, koka koka camiye tertemiz geleyim güzel kokular sürünerek diye girmişsin hamama ama içeride adam peştemal falan sıyırmış atmış mesela. Bir, sebep bu. İkinci. Ve yedhulü aleyhim ekvâmün urâtün. Veyahut kendisi önce girdi. İçeride kimse yoktu veyahut içeridekiler kapalıydı ama dışarıdan gelen çıplak insanlar, onun üzerine gelir. Onun için yasak.

Ve diyor ki Peygamber Efendimiz;

Elâ, gözünüzü açın, dikkat edin!

Ve kad leanellâhü'n-nâzıra ve'l-menzûra ileyhi. Bilin ki Allahu Teâlâ Hazretleri bakana da, kendisine bakılana da lanet etmiştir. Bakana da, bakılana da lanet etmiştir. Biliyorsunuz Arabistan'da çok su yoktur. Hamam pek Arabistan'da görülen bir şey değil. Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki; Ey benim ümmetim.

سُتْفَتِحُ أَرْضُ الْأَعَاجِمِ

"Setüftehu erdu'l-e'âcimi"

Yabancıların arazileri fetholunacak sizin tarafınızda.

Ne zaman söylüyor bunu Efendimiz?

Medine'deyken, Mekke'deyken, daha müslümanlar bir avuç iken, bak nasıl söylüyor?

Hak Peygamber olduğu için gerçekleri nasıl söylüyor?

Size yabancıların toprakları açılacak, fethedeceksiniz oraları. Oraları sizin olacak. Bizans'ın, Acemistan'ın, Kiltiller'in, Mısırlıların, Tunusluların neyse arazilerini alacaksınız.

Vesetecidune fîhâ büyüten yukâlül hammâmâti. Orada bazı binalar, evler göreceksiniz ki onlara onlar hammam derler. Hammam sözü hamim sözünden geliyor, sıcak sulu yer demek. Hammam dedikleri yerler göreceksiniz.

Fe lâ yedhulhâ illâ bil-izâri. Sakın oraya sizden biriniz peştemalsiz girmesin diyor Efendimiz.

وَأَمْنَعُوا النِّسَاءَ أَنْ يَدْخُلَهَا إِلَّا مَرِيضَةً أَوْ نَفْسَاءَ

"Vemne'u'n-nisâe en yedhulehâ illâ merîdaten ev nüfasâe."

Kadınları da oralara pek göndermeyiniz, sokmayınız. Hastaysa, ağrısı, sızısı varsa veya-
hut işte yıkanması gerekiyorsa o zaman gitsin
diyor. Şimdi bu usule uygun olarak hakikaten
hamamlarda peştemaller, çifte çifte peştemal-
ler kullanarak ecdadımız, mesela Bursa ha-
mamlarında biliyoruz, başka hamamlarda bili-
yoruz, güzelce bu işe riayet etmişlerdir. Ama
bir zaman gelecek ki, açılacak saçılacaklar, her
 tarafları meydana çıkacak.

Ecdat ne yapmıştır?

Mayo giymiyor biliyorsunuz. Peştemal sa-
rıyor. Yani göbeğinden dizine kadar olan kısmı
örtüyor ecdat. Yıkanırken bile oralarını örtü-
yor. Şimdi de riayet ediliyor birçok hamam-
larda. Ben çoktandır gitmedim ama hani riayet
ediliyor idi. Tek tük ancak yıkanırken, sabunla-
nırken kendisini kollamayan insanlar çıkar fa-
kat gene de biz şey deriz, yani öyle bir açık bir
kimse olsa ne yapıyorsun der yani bizim ahali-
miz. Öyle çıplak gezdirmez. Demek ki çıplak
bir yere girmek doğru değilmiş, çıplakların bir
yere girdiği bir yerde bulunmak doğru değilmiş.
Bu hadîs-i şerîften o anlaşılıyor. Bu tarihi bir
bilgi Peygamber Efendimiz'in bildiği, istikbale

ait söylediği bir şey. Tamam, ben hamamlara gitmiyorum, evimde banyo var.

Peki, plajlara ne haber?

Söyle bakalım, hamama gitmiyorsun, plaja gidiyor musun, gitmiyor musun? Bir de onu söyle bakalım. Plaj dememiş hadîs-i şerîfte. Arapçada plaj sözü yok. Hadîs-i şerîfte de geçmiyor.

Şimdi, acaba plaja gitmek nasıl?

Aklın varsa işte buraya bak, buradan çıkar. Plaja kimler girer, nasıl girer, nasıl çıkar, ne olur?

Oraya giden insanın aklı ne olur, kafası ne olur, gönlü ne olur?

İş nereye varır, oradan kıyas et. Ve bugün mesela şu anda siz Ramazan'da caminin içinde-siniz Elhamdülillah. Birçok müslüman evladı var ki, şu anda belki oruçta tutmadan plajlarda. Hele hele bir Akdeniz'e gidin, bir Ege'ye gidin, bir İzmir'e varın bakalım. Bir oralara, deniz kenarlarına bir gidin bakalım nasıl. Ne günahlar işleniyor. Ne günahlar. Bak Allahu Teâlâ Hazretleri bakana da, kendisine bakılana da lanet eder buyuruyor. Onun için hayır görmez insan. Yani oraya gider, gelir bakar ki kendisinden bir şeyler kaybolmuş. Bakar ruhen

hastalanmış, bakar bazı sıkıntılara uğramış. Kendisi girmese bile orada şey yapınca, o kötülükleri görünce insanın gönlü kararır. Gönül karrıdığında hayır gelmez. Demek ki biz edepli bir topluluğuz biz. Bizim yapımız böyle. Biz çıplağa bakmayız, çıplakta gezmeyiz. Avrupalılar Amerikalılar, bilmem neler, yamyamlar, onlar açık gezermiş, şey yaparmış onları bilmez ama biz ayrı kültürün sahibi müslümanlar, biz örtünürüz. Örtünmek bizim ziynetimizdir. Örtülü olarak gezeriz, açılıp saçılmayız. Birisi gelmiş, kardeşini kenara çekmiş, ya bırak şu utanmayı falan diye ona biraz şey yapıyormuş, akıl öğretmeye kalkıyormuş. Peygamber Efendimiz diyor ki, bırak onu. Bırak onu.

El hayâ-u minel iman. Utanmak imandandır diyor. Anlaşılan berikisi, bu kadar da utanma olma, biraz şey yap filan diye nasihat ediyordur anlaşılan şeye. Bırak onu diyor Peygamber Efendimiz. Utanmak imandandır. İnsan utanacak, hayâ sahibi olacak, utanma sahibi olacak, temiz pak olacak, iffetli olacak. Bizim eski topluluğumuz öyleydi. Tertemizdi bizim topluluğumuz. Elhamdülillah. İnşallah gene öyle yerlerde vardır. Bundan sonra da inşallah o güzel hasletleri muhafaza ederiz. Biz öyle

yırtık olmayız. Biz öyle çıplak olmayız. Biz öyle açık olmayız. Bizim tipimiz, bizim anlayışımız, bizim zevkimiz böyle. O gavur çıplak kampı kuruyor. Hatta bizim memlekette de kiraladıkları yerler varmış. Bilmiyorum duydunuz mu?

Ege'de bilmem nerede arazi kiralamışlar. İçeriye çıplak girmek şart. Hanım çoluk çocuğunu alıyor, bey çoluk çocuğunu alıyor, hiç üzerlerinde bir şey olmadan girip çıkıyorlarmış. Yani elbiseyle girmek yasakmış, çıplaklar kampı diye. Şu hale bak, ne hale gelmiş insanlık. Ne hale gelmiş insanlık, ne derecelere düşmüş. Bir arkadaşımız, profesör arkadaşımız İsveç'e gitti, geldi. Gözleri fal taşı gibi açılmış döndü. Eyvah dedi, İsveç'teki anlayış, ahlâk bizim memlekete gelirse bittik dedi. Mahvolduk dedi. Yani orada öyle sahneler görmüş ki, orada biraz kuzey kutbuna yakın ya İsveç, biraz güneş gördüler mi cırılçıplak sere serpe seriliyorlarmış şeylere, yollara, kenarlara yani neyse deniz kenarlarına vesaireye. Güneşleneceğiz falan diye parklara. O ahlâk memlekete geldi mi bittik diyor. Korkmuş yani oraya bir gitmiş. Korku ile döndü geriye.

Onun için İslâm'a bağlılığınızı sımsıkı şey yapın. Yani bu bir küçük hadîs-i şerîf, bir küçük

meseleyi anlatıyor demeyin. İslâm mühim olan bir bütündür. Sımsıkı tutup İslâm'a bağlı olun. Örfünüzle, âdetinizle, anlayışınızla, yemenizle, içmenizle. İslâm ne diyorsa öyle yapın. Taklitçi olmayın ya. Maymun derler insana.

Ne diye taklit edeceksin?

Sen bütün dünyanın alkışladığı ve akli olanların da akli dolayısıyla gelip iltihak ettiği bir güzel inanca sahipsin. Hayâ ne güzel şey, örtünme ne güzel şey, edep ne güzel şey, saygı, merhamet ne güzel şey. Sen onu bırakma. Bakma sen o Avrupa'ya. Avrupa hasta. Avrupa şu anda hasta. Adam gelip bizim memlekette çare soruyor. İsveç'in emniyet genel müdürü gelmiş, bizimkilerle temasa. Gazeteler yazdı seneler önce, senesini unuttum. Diyor ki, sosyal güvenliği sağlamışız halkımıza. İşsiz kalsa para gelir. Hasta olsa hastanede tedavi olur. Hiç aç açık kalmaz. Her ihtiyacını karşılamışız insanlarımıza. Cemiyetin her şeyinin intizama sokmuşuz. Fakat diyor, dünyada intiharda birinciyiz diyor. İsveç. İntihar ediyor adam.

Peki, her türlü rahatın, konforun var, niye intihar edersin be adam?

Karnın tok, sırtın pek, niye intihar ediyor-sun?

Ruhu aç. Ruhu aç, ruhu doymuyor. Ruhu hasta, ruhu tedavi edilmiyor. O bakımdan intihar da birinci. Sonra cinsi suçlarda birinciyiz demiş. Veyahut ikinciyiz demiş. Unuttum rakamını yani. Hani cinayet işliyor adam, suç işliyor, bilmem şey yapıyor, onlar da birinciyiz. Şunu da birinciyiz, bunda birinciyiz, ahlâksızlıkta birinciyiz, edepsizlikte birinciyiz, ikinciyiz veya. Bunların çaresini aramaya geldim. Sizi inceledik, sizin cemiyetinizde bunlar az diyor adam, İsveçli. Sizin cemiyetinizde bunlar az. Neden sizde az oluyor da bizde çok oluyor? Onu anlamak için buraya tetkike geldim, sizden nasihat öğrenmeye geldim diyor. İsveçli.

Neden?

Bunun bir tek cevabı var, kısa bir cevabı var. Biz müslümanız, o dinsiz, o kâfir, o gavur, biz imanlıyız. Biz Allah'a inanıyoruz, bizi Resûlullah terbiye etmiş. Resûlullah'ı da Allahu Teâlâ terbiye etmiş, insan tabiatına uygun bir terbiye sistemimiz var bizim. Her şeyimiz güzel, ruhen sıhhatteyiz. Bizde intihar günahdır. Her şeyimiz güzeldir. Her şeyimiz daha da

güzeldi. Kaçırıyoruz yavaş yavaş. Kaçırmayalım diye ikaz ediyorum.

b. İslâm'da Mahremiyet ve Nezaket

Evet. İkinci hadîs-i şerîf.

إِذَا كَانَ اثْنَانِ يَتَنَاجِيَانِ فَلَا تَدْخُلُ بَيْنَهُمَا

İzâ kâne's-nâni yetenâciyâni fe-lâ tedhül beynehümâ.

Bu hadîs-i şerîfte yine bize âdâb-ı muaşeret hakkında bir bilgi veriyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

İki kişi fısıldaşırken gidip aralarına sokulma, girme. Bak ne kadar saygılı, ne kadar güzel. Hani 1400 yıl önceydi çöldü hani, çöl kanunlarıydı. Bak ne kadar güzel edep, terbiye. Buna benzer nice terbiye kaideleri var İslâm'da. İki kişi konuşurken, sessiz sessiz konuşurken gidip aralarına girme.

Neden?

Rahatsız edersin onları. Bir şey, gizli bir şey konuşuyorlardı, sen gelince kesmek zorunda kalırlar, senden utanırlar, sıkılırlar veya sana duyurmak istemezler. Sen yapma. Bak İslâm ne kadar karşı tarafa saygılı. Hiç üzmemek istemiyor kimseyi, kırmak istemiyor, ezalandırmak istemiyor.

Hatta hadîs-i şerif'te geçer ki, bir toplulukta iki kişi fısıldaşmasın.

Neden?

Ötekiler alınırlar.

Bunlar bizden ayrı ne fısıldaşıyorlar?

Acaba aleyhime mi konuşuyor? Bizden saklı neleri var?

Yani ben onun yakını değil miyim? Onunla konuşuyor da niye benden saklıyor diye kırgınlık olur. İki kişi fısıldaşmasın diyor. Bir de bunun içine şey de dahil yabancı bir dille de konuşmasın. 8-10 kişilik bir kalabalık var, sen İngilizce come here bilmem ne falan söylüyorsun fıs fıs fıs fıs ötekisi anlamayacak gibi, fıs fıs gibi oluyor yani başka bir dille konuşuyorsun. Çerkezce veya Lazca veya neyse İngilizce, Fransızca, Almanca neyse yani bildiğin bir dille konuşuyorsun. Ötekisi bilmesin diye. O da doğru değil. Bak dinimiz böyle incedir. Her türlü edebi öğretmiş. Sonra bir başka böyle konuşmayla ilgili edep vardır ki, bir kimse size bir söz söylerken iki tarafına bakınırsa onun o söylediği sözü başkasına açmayın diyor Peygamber Efendimiz.

Ne demek?

Bakındı ya iki tarafına, kimse duymasın diye, belli ki bir sır gibi bir şey söylemek istiyor, onu başkasına açma diyor. İmam Şafiî Hazretleri diyor ki; sen bana sırrını söylediğin zaman, ben diyor onu diyor saklamak ne kelime?

Benim göğsüm kabir gibidir diyor, gömerim onu diyor. Yani ölmüş bil o sözü artık bir daha hiç çıkmaz. Kabre gömer gibi gömerim diyor. Hiç kimseye söylemem diyor. Çünkü sır. İki tarafa bakınarak söyledi adam, yavaşça söyledi. Demek ki başkasının duymasını istemiyor, söylemeyeceksin. Laf taşımayacaksın, laf götürmeyeceksin. Başkasının gizli sırrını başkasına açmayacaksın. İslâm böyle.

c. Yardımda Öncelik Sırası

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فَقِيرًا فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ فَإِنْ كَانَ فَضْلُ
فَعَلَى عِيَالِهِ فَإِنْ كَانَ فَضْلُ فَعَلَى ذِي قَرَابَتِهِ فَإِنْ كَانَ
فَضْلُ فَهَاهُنَا وَهَاهُنَا

İzâ kâne ehadüküm fe'îl-yebde' bi-nefsihî, fe-in kâne fadlün fe-alâ 'iyâlihî, fe-in kâne fadlün fe-alâ zî karâbetihî, fe-in kâne fadlün fe-hâhünâ ve hâhünâ.

Bu hadîs-i şerîf'te elindeki, eline geçen maddi imkanları bir insan nasıl tevzi edecek

onu anlatıyor. Bir insanın eline bir varlık, bir hediye, bir para, bir miras, bir kazanç bir şey geçti eline. Eline bir imkan geçti bir yerden.

Ne yapacak?

Vein kâne fakîran fe'l-yebde' bi nefsihî.

Eğer kendisi muhtaç, fakirse önce kendinden başlasın. Önce kendisinden başlasın. Yani kendisini doyursun, çoluk çocuğunu doyursun, kendi ailesine baksın. Eline bir imkan geçmişse, birisi bir şey vermişse önce kendisi. Çünkü mes'ul, kendi yakınları muhtaçken başkalarına hayır yapmak doğru değil İslâm'da. Zekâtı bile yakınlarına vermesi iyi. Yakınlarındaki inlerken, muhtaç başkalarına el açıp bakarken, sen götürüyorsun öbür taraftan başka yere veriyorsun. Hatta onun için bizim hocamız rahmetullah aleyh derdi ki, bir şehrin zekâtı, hayrı o şehirde kalmalı, öbür şehre gitmemeli. Onların hakkı var, madem zengin adam, her beldenin zengini kendi belgesine hizmet etsin de, orasını geliştirsin.

Peki, eğer fazlası artarsa, kendi ihtiyacını gördü, fazlasını ne yapacak?

O zaman kendisinin bakmakla görevli olduğu öteki kimselere versin. Yani evinde, elinin altında olan kimselere versin. Yine artarsa,

yine fazlası varsa o zaman akrabalarına versin. Yine artarsa o zaman sağa sola, şuraya buraya diye, şuraya buraya diye söylemiş Efendimiz bu sözde. Eliyle de işaret etmiş sağa sola. Dağıtsın. Demek ki hayırları yapmakta bir sıralama gerekirse yakından uzağa doğru gidecek. Sadakalar, zekâtlar, hayr-u hasenatlar, hediyeler vs. bu sırayla olacak. Yakınlarımızın bize yakınlığından dolayı daha başka bir üstünlüğü vardır. Müslümanlık yakınlığa çok dikkat etmiştir. Akralığa çok dikkat etmiştir. Akrabaların hukukuna riayeti bize emretmiştir. Aman akrabaları gözetin, kollayın. Onları onları biraz daha yakın bir ilgi ile takip edin. Alakayı kesmeyin, yardımı kesmeyin.

d. Ömrün Hesap Vakti

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نُودِيَ: أَيُّنَ أَبْنَاءِ السِّتِّينَ وَهُوَ
الْعُمُرُ الَّذِي قَالَ اللَّهُ: أَوَلَمْ نَعْمِرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ
مَنْ تَذَكَّرَ

İzâ kâne yevmü'l-kiyâmeti nûdiye: Eyne ebnâü's-sittîne.

Kıyamet günü olduğu zaman seslenilir, çağrılır, denilir ki,

Eyne ebnâü's-sittîne. 60 yaşının, 60 yaşının yaşlıları nerede?

Yani 60 yaşına ermişler.

Kimler?

Nerede onlar?

diye seslenilir.

Ve hüve'l-umüru'llezî kâlellâhü: Evelem nüammirküm mâ yetezekkeru fîhi men tezekkera. Bu öyle bir yaştır ki, diyor Peygamber Efendimiz, bu öyle bir yaş miktarıdır ki,

Allahu Teâlâ Hazretleri bir ayet-i kerime buyurmuş ki, soracak;

أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ

Evelem nü'ammirküm.

Ey insanoğulları! Biz sizi yaşatmadık mı?

Muammer eylemedik mi, yaşatmadık mı?

Ne kadar?

Öyle bir miktar ki;

مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ

Mâ yetezekkerü fîhi men tezekkera.

Aklını başına toplayıp, Allah'ın emirlerini duyup, nasihatleri tutan insan tuttu.

O kadar miktar biz sizi yaşatmadık mı?

Yani hemen dünyaya bir sokup bir çıkartmak, daha etrafı anlayamayacak kadar bir kısa

zaman içinde almak durumunda yapmadık da, bayağı bir ömür verdik, bir fırsat tanıyıp da şey yapmadık mı?

Sizin doğru yola gelmeniz için size imkan sağlamadık mı?

Öyle bir miktar ki doğru yola gelen geldi. Islah olan, ıslah oldu.

Siz neredeydiniz?

Sizin aklınız neredeydi?

Diye soracak Allahu Teâlâ. İki de kumarda, hala efendim şehavatı peşinde koşuyorsa çok fena. 40'ından sonra hiç olmazsa şöyle kendisini derleyip toplayıp bir yola girmiş olması lazım. 60'a gelince de artık iş adam akıllı böyle bir mes'uliyet haline yükleniyor, geliyor.

e. Ahirette Verilecek Hesap

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ عُرِفَ الْكَافِرُ بِعَمَلِهِ

İzâ kâne yevmü'l-kiyâmeti 'urriye'l-kâfiru bi-amelihi.

Kıyamet günü geldiği zaman, olduğu zaman, kâfire yaptığı işler bildirilir. *Bi amelihi* dediği, be burada *ba'ı tadiye*. *Urife* bilir demek ama be ile müteaddi oluyor. Manası şu ki kâfire bildirilir. Sen şunu işlemiştin, şunu işlemiştin, şu haltı yemiştin, bu naneyi yemiştin, şöyle

karıştırmıştın, şu zararlı muzır işleri yapmıştın diye kendisine bildirilir.

Fe cehade ve hâsame. İnkâr eder ve çek-işir. Yok, yapmadım etmedim. Kâfir ya orada da gene böyle mızıkçılık çıkartacak. Kendisine mahkemede böyle şey yapılırken. Melekler de çek-işir.

Fe yükâlû: Hâülâi cîrânûke. Ona denir ki işte şunlar komşularım. Komşuların, onlar söy-lüyorlar işte içki içmişsin, işte filancayı döv-müşsün, işte şu işi yapmışsın, işte bu işi yap-mışsın diye kusurlarına komşuları şahit gösteri-lir.

Yeşhedûne aleyke. İşte komşuların senin aleyhine şahitlik ediyorlar denir.

Fe yekûlü kezebû. Derki yalan söylüyorlar. şahitlere de yalan isnat eder. Fe yekûlü. Vazi-feli melek derki; *Ehlûke ve aşîratûke*, işte ai-len, işte kabilen onlar da senin böyle yaptığına şahit *fe yekûlü: Kezebû*, gene der ki yalan söy-lüyorlar, onlar da yalan söylüyor. İşi artık ta-mamen aklı başından gitmiş, ters şey yapıyor.

Fe yekûlü: İhlifû. Ve der ki, yemin edin, *fe yehlifûne*, onlar da evet böyle vallahi billahi böyle yaptım filan diye söylerler. Böyle dedik-ten sonra, *sümme yüsmitühümüllâhü*, sonra

onların hepsini Allah susturur. Hiç kimse konuşmaz hale gelir.

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمُ أَلْسِنُهُمْ

Yevme teşhedü aleyhim elsinetühüm.

Dilleri aleyhine şahitlik eder.

Ve teşhedü aleyhim elsinetühüm ayet-i kerimede de geçiyor. Bu insanların kendi dilleri kendi aleyhlerine konuşacak. Hatta elleri ayaklar konuşacak. Evet, Yâ Rabbi! Ben ayaklar olarak bu yola gittim. Evet, ben bu hırsızlığı yaptım. Bu el şahitlik edecek. Yâsîn suresinde de bu âyet-i kerîmeler var.

O zaman diyecek ki;

لَمْ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا

Lime şehittüm ‘aleynâ.

Burada değil de, hadîste değil de o ayet-i kerimeden şey. Ya niye sen benim aleyhime şahit ettin, sen benim âzam değil misin?

Sen benim uzvum, organım değil misin?

Niye benim aleyhime şahitlik ettin diye itiraz edecek, o söyleyecek ama, diyecek ki o da;

قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ

Kâlû entakana’llâhü’llezî entaka külle şey’in

Her şeyi konuşuran Allah, beni de konuş-
turdu ne yapayım, çare ne?

Mümkün mü konuşmamak?

Böyle oldu. Buradan çıkan ders nedir?

Yani bu dünyada yapılan şeyler şahitlerle
tespit edildiği gibi, Allahu Teâlâ Hazretlerinin
huzurunda Allah imkan verecek, fırsat vere-
cek, öyle takdir edecek, insanın âzaları bile
yaptığı günahları kâfirlerin aleyhinde söyleye-
cekler, bildirecekler. Allah da onları böylece o
şahitliklerden sonra cehenneme sokacak. Kom-
şular, aile, akraba, kabile, kavim aleyhinde bu-
lunduğu gibi uzuvlar da aleyhte bulunacak. Dil
de aleyhte şahitlikte bulunacak. Hakkı söyleye-
cek yani. Gizleyemeyecek hakkı hiçbir şekilde
cehenneme girecek. Yani bu dünyada yapılan
hiçbir şey gizli kalmayacak. Bu dünyada yapı-
lan hiçbir hayır karşılıksız kalmayacak.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

*Femen ya'mel miskâle zerratin hayran ye-
rahû. Ve men ya'mel miskâle zerratin şerran
yarah.*

Hepsinin karşılığı görülecek. Bu hesap
duygusu çok önemli. Bu hesap fikri, ahiret

inancı, hesap fikri çok önemli. Eski dinlerde bu bilgiler yok muydu?

Vardı ama unutulmuş. Eski dinlerin mensupları bunları çok iyi bilmiyorlar. Mesela Yahudilikte bir sağlam vaazı ahiret inancı yokmuş. Hayretler içinde kaldım ben. Ehl-i kitap, Tevratları var. Bir ahiret inancı yokmuş yani. *Ve bil yevm-il ahiri* diyoruz ya biz iman kelimelerimizi zikrederken. Yahudilerde doğru düzgün bir inanç yok. Yani ahiret inancına ait şey tam sağlam değil. Ama İslâm elhamdülillah dünyayı, ahireti, her şeyi tam böyle güzelce tebliğ etmiş, bize kadar da gelmiş. Ahiret var. Bu dünyadan sonra bir başka hayat var. Bu dünyadan sonraki o hayatta, bu dünyada yaptıklarımızın hepsinin hesabını verecek. Hiçbir şey gizli kalmayacak. İşte insanı iyi insan yapan, kâmil müslüman yapan, mes'uliyet duygusu altında tutup da polis görmese de, müfettiş görmese de, hakimden uzak bir yerde de olsa, dağın başında da olsa şerri işletmeyen bu duygu. En kıymetli iman. Yani imanın en kıymetli rükünlerinden birisi ahirete iman. Arkadaşlarımızdan bir grup Afganistan'a gitmişlerdi. Cepheye doğru giderken hali arazide kiraz ağaçları görmüşler. Yani dağ, belki dağ kirazı. Almak

istemişler, mücahitler demiş ki alma. Alma, dokunma, elini uzatma.

Niye?

Bizim malımız değil demişler. Bizim malımız değil, bizim malımız olmayan bir şeye elimizi uzatırsak Allah bize zafer vermez. Allah bizi mansur ve muzaffer etmez. Biz ona isyan edersek zafer mümkün olmaz demişler. Harama el uzatmak yok. Yanlış iş yapmak yok demişler. Öyle muvaffak olur işte.

Yoksa Rusya'nın karşısında mı durulurdu?

Öyle insanlar durur. Devirir bile. Devirir bile Rusya'yı. Daha daha neler yapacağız diyorlarmış. Daha dur bakalım. Afganistan kurtulacak, daha ötesi var diyorlarmış. İman, takvâ.

Neden yapıyor bunu?

Ahiret inancı var. Efendim bu boştur bu şeylerin hepsi. Neyse bu dünyada, bu dünyada yaşadın yaşadın bitti. Yok, öyle değil. Seni sabotajcı seni. Sen benim imanımı tahrip etmek istiyorsun. Sen beni yıkmak istiyorsun. Efendim cennette cehennemde bu dünyada, senin başına çalınsın o yanlış fikirler. Sen ortalığı karıştırmak istiyorsun. İslâm'ın en güzel inançlarından birisi ahiret inancı. Sen ondan soyacaksın. Çıkaracaksın müslüman'ı, ondan sonra bu

dünyaya bir defa gelir insan, vur patlasın, çal oynasın, keyfine bak arkadaş. Bu dünyada mutlu olmak senin elindedir. Vay şaşkın vay. Öyle diyor. Aç. Mutluluk elinizdedir diyor. Kitaplarını aç Avrupalıların.

Ya madem elindeydi, niye bu İsveçliler şey yapamıyor, böyle mutlu olamıyor?

Niye? Niye Amerikalılar intihar ediyor?

Niye meşhur şeyleri, artistleri, şeyleri o kadar parası var, pulu var, intihar ediyor?

Mutluluk elindeymiş. Bu dünyada ne yaparsan yap. Yani kendin demek istiyor. Kendini aldatabilirsen, vicdanının sesini boğarsan, vicdanın gık demesin, ses çıkartmasın. Sen onu böyle avutabilirsen, uyutabilirsen, günah işlerken içinden bir sızı sızlamazsa, mutlu oldun mu keyfin yerinde demektir, işine bak. Günah işlemeye devam demek istiyor. Altında o mana var, o hainlik var. Mutlu olmak elindeymiş.

Ne demek nereden elinde?

Allah burnundan fitil fitil getirir. Adam burada bir günah işler, bir cinayet işler, vicdanı onu yakalar, kahreder onu. Cehennem ateşine atılmazdan evvel, alevler içinde yanar. Geçen gün bir kitapta okudum.

Nasıl ölmüşler?

Avrupalı meşhurlar. Aman ne korkunç şeyler. Neler anlatıyor. Kimisi alevler görüyorum beni yakıyor falan diye ölmüş. Gözünden perde kaldırılıyor ya tam öldüğü sırada. Yani neler görmüşler.

Öyle şey var mı?

Hepsi bir çeşit küfür. Yani hepsinin de hedefi sizsiniz. Yani biziz, sizsiniz, müslümanlar. Hepimizin içindeki o iman cevheri, bu kâfirlerin, bu zalimlerin hepsinin bir tek hedefi var, hepsi hırsız. Bu ideoloji sahipleri var ya, çeşitli felsefeler, çeşitli ideolojiler, o kitapları dolduran felsefeler var ya, hani o ideolojik sistemler var ya, filozoflar var ya, hani o propagandalar var ya, onların hepsi hırsız.

Neyi almak istiyor?

Senin iman cevherini almak istiyor. Kalbinde iman cevheri var. Elmas gibi, pırlanta gibi, yakut gibi. O iman cevherini çalmak istiyor. Kimisi öyle çıkmış, kimisi böyle çıkmış. Kimisi cennete, cehenneme inanıyorsun ya sen. Diyor ki cennette, cehennemde bu dünyadadır. Bak nasıl yıkayacağım. Kimisi mutlu olmak elindedir. Kimisi gel diyor ruhçuluk yapalım diyor, ruh çağırılım diyor. Bak masayı tıklar tıklar tıklar datıyor diyor. Ruhtan haber geliyor diyor,

bilmem ne diyor filan. Bütün dinlerin aslı esası birdir diyor. Herkes bir başka yolla. Hepsinin kastı senin imanının. Aslı bu. Yorgan biterse kavga de, yorgan giderse kavga de, biter. Sen imansız oldun mu seninle hiç ilgilenmezler. Sen imanlısın ya, korkuyor 45 milyon imanlı müslümandan. Amerika da korkuyor, Rusya da korkuyor, Balkanlar da korkuyor, Yunanistan da korkuyor. Hepsi korkuyor.

Ne yapalım?

İmanlarından mahrum edelim. Tüpün içindeki malzemeyi sıktıktan sonra tüpü ne yapıyoruz?

Kaldırıp atıyoruz. İçi bittikten sonra. Tüp boşaldıktan sonra. Senin imanını alacak, ondan sonra hiç kıymeti yok. Hepsinin kasıtı odur. Bütün dönen dolaplar, hileler, oyunlar hepsi bu imana kasıttır. Sımsıkı sarılacaksın, Kur'an'a sarılacaksın. Ve Allah'a sarılacaksın. Ve boyun büküp yalvaracaksın.

Aman Yâ Rabbi!

Nice profesörler var sapıtmış. Nice âlimler var sapıtmış. Nice filozoflar var sapıtmış. Nice bilginler var sapıtmış. Senden başka yardım edecek kimse yok. Medet Yâ Rabbi! İneyet Yâ Rabbi! rahmet Yâ Rabbi! Beni bana bırakma.

Beni kendi şu nefsimi bırakma, aklıma bırakma. Şeytanın karşısında yardımcısız bırakma. Beni imanımdan etme Yâ Rabbi! diye yalvaracaksın, başka çare yok. Herkesin kasıtı o. Şeytanın kasıtı da o. Düşmanların kasıtı da o.

f. Allah Yolundaki Liderlere Saygı

إِذَا كَانَ عَلَيْكُمْ أَمْرٌ يَأْمُرُوكُمْ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ سَبَّهُمْ
وَحَلَّتْ لَكُمْ الصَّلَاةُ خَلْفَهُمْ

İzâ kâne aleyküm ümerâu ye'mürûneküm bi's-salâti ve'z-zekâti ve'l-cihâdi fî sebîli'llâhi, fe-kad harramellâhü aleyküm sebbehüm, ve hallet lekümü's-salâtü halfehüm.

Bu da bir hadîs-i şerîftir ki tarihi. Tarihi bir hadîs. Belki de bu zamanda da vardır.

İzâ kâne aleyküm ümerâu. Sizin üzerinizde komutanlar olduğu zaman, başınızda idareciler olduğu zaman.

Nasıl?

Ye'mürûneküm bi's-salâti ve'z-zekâti ve'l-cihâdi. Namaz kılın, zekâtınızı verin, aman cihat edin, cihattan geri durmayın dediği müddetçe, ne zaman, hangi yolda cihat?

Fî sebîlillâh Ve'l-cihâdi fî sebîlillâh. Allah yolunda cihat etmeyi Size emrediyorsa, o emirler, o komutanlar, o reisler, o hükümdarlar size namaz kıl diyorsa, zekât ver ha diyorsa, Allah yolunda cihad et diyorsa,

Fe kad harramellâhü aleyküm sebbehüm. İşte bu durumda olanlara sövmeyi Allah size haram kılar. Allah kahretsin şöyle olsun böyle olsun falan diye aleyhine konuşamazsınız diyor öylelerine.

Ve hallet lekümü's-salâtü halfehüm. Onların arkasında namaz kılmak size helal olur.

Malum, imam kimdir?

İmam önderdir, en yüksek şahıstır.

Cuma namazını kim kıldıracak?

Devletin reisi kıldıracak. Kim kıldıracak cuma namazını?

Devletin reisi kıldıracak. E her yere yeti-şemiyor, vekil gönderir. Aslında makam, şura-daki gördüğünüz makam devlet reisliği makamı. Oradan çıkacak, müslümanlara seslenecek. Kendisi namaz kılacak, efendim minbere çıkacak, kıldıracak, kendisi kılacak, kıldıracak, başkalarına da seslenecek. Arkasında namaz kılmak caiz olur diyor o zaman. Yani böyle böyle yaparsa. Sizin başınızdaki emirler, size

namazı emrederse, zekâtı emrederse, Allah yolunda cihad etmeyi emrederse, onlara sövmek size haram olur. Aleyhinde konuşmak haram olur, arkalarında namaz kılmak helal olur diyor. Hadîs bu. Buradan tabi çıkaracak derslere, çıkacak derslere gelirsek. Demek ki eğer bir idareci durumundaysak, emirsek, komutansak, başbuğusak, reissek, başkansak, lidersek filan, o zaman bize şu dersler çıkıyor ki, emrimizdekilere namazı emredeceğiz. Allah'ın emirlerini tutmayı emredeceğiz, Allah yolunda cihad etmeyi emredeceğiz. Aile reisiyim hocam, başka hiç kimseye sözüm geçmez aileme. Ailene namazı emret bakalım.

Ekimus salate. Ve emur li ehlike.

Yani kendin namaz kıl, ailene de namazı. Hanımın namaz kılar mı?

İşte ben cahillik devrinde onunla evlenmiştim de hocam, Ben yeni başladım ama ona da emret. O da kılsın. Çoluk çocuk, hocam daha onlar küçük büyüsünler. Yok.

Yemek yemesini biliyor mu?

Karnı acıktığı zaman nasıl şey yapıyor?

12 yaşına geldi mi, bülüğa erdi mi, tamam. Ondan önceden alıştırıracaksın. 7 yaşında alıştırıracaksın çocuğu namaza. Efendim aklı ererdi,

ermezdi. Allah'ın onun namazına, ibadetine ihtiyacı yok.

Yahu sanki bizim ibadetimize ihtiyacı var mı Allah'ın?

Kimsenin ibadetine ihtiyacı yok. Böyle laf söylüyor. Koca profesör kafasında saç kalmamış akıldan. Efendim gelmiş hocaya çatıyor. Sen benim çocuğuma ne diye namaz kılmayı emrettin?

Allah'ım bizim ibadetimize ihtiyacı yok diyor. Vay şaşkın vay.

Allah'ın kimin ibadetine ihtiyacı var zaten? Senin ibadetine ihtiyacı var mı?

Bizim oruçlarımıza ihtiyacı var mı Allah'ın?

Biziz muhtaç olan. Biziz kapıda duran, biziz dilenci, biziz isteyen. Bize yarıyor. Tuttuğumuz oruç bize yarıyor, kıldığımız namaz bize yarıyor. Allah'ın emirleri bizim düzelmemiz için. Biz Allah'ın emirlerini tutsak, şurası gül gülistan olur. Ne rüşvet olur, ne hırsızlık olur, ne zulüm olur, ne haksızlık olur, ne hastalık olur. Gül gibi yaşar insanlar. Peygamber Efendimiz'in zamanında İran'dan tabip gelmiş, aylarca durmuş, bakmış hiç kendisine müracaat eden yok, kalkmış gitmiş. Doktora ihtiyaç yok.

Neden?

Resûlullah var, İslâm var. İslâm'ın emirleri tatbik ediliyor. Doktora ihtiyaç duymamışlar. Ahali bir kere gelip istememiş kendisinden şeyi. Hepimiz şimdi hastanelerde dolaşıyoruz. Demek ki emredeceğiz, namazı kıl. Emir makamındaysan yanındakilere namazı kıl diye emret. Allah'ın emirlerini tut diye emret. Allah yolunda çalış diye emredeceksin. Allah yolunda cihat. Kılıç almakla değil ki her zaman. Kimisi kılıç alır, kimisi kalem alır. Kimisi diliyle söyler, kimisi de mücahitlere su taşır. Herkes ille kılıç alması lazım değil ki, kimisi savaşta mücahitlerin yaralarını sarar. O da cihat. O da çünkü cihat onsuz olmadığı için, o da cihat. Cihat'ın bir parçası. Cihat et bakalım. Yani Allah yolunda cehd et, sarf et bakalım vaktini. Yeter bu dünya için uğraştığın. Nice bir besleyesin Bu kâd ile, kameti. Düştün dünya zevkine, unuttun kıyameti.

Ne olacak kıyamette halin?

Ben söylüyorum anlamıyorsun, sözler tatsız geliyor, yavan geliyor. Efendim bu asırda olmaz diyorsun, şöyle diyorsun, böyle diyorsun. Peki, Allah'ın huzuruna çıktığın zaman ne olacak?

Bunun hesabını vermeyecek misin?

Vereceksin. Onun için kendin namazı kıl, kendin orucu tut, kendin efendim emrindekilere İslâm'a çalışın de, İslâm için gayret sarf edin de, o ders çıkıyor.

Başka hadîs-i şerîflerde de geçiyor. İdarecilerinize dua edin diyor Peygamber Efendimiz. Dua edin. Yâ Rabbi! Şu kadar para ver diye dua ediyoruz. Hastaysak Yâ Rabbi! Sıhhat ver diye dua ediyoruz. Yâ Rabbi! Şu benim çocuğumu ıslah et diye dua ediyoruz. Yâ Rabbi! Şu imtihanı geçeyim diye dua ediyoruz. Biraz da şunlara dua edin. Allah irşad etsin, doğru yola soksun, hayırlı işler yapmasına şey yapsın. Ramazan'da bir tanemizin duası tutsa, bir tanemiz ağzı dualı bir kimse olsak, yaşadık o zaman cümle cihan halkı kurtulur. Çünkü yukarıdakilerin iyiliği aşağıdakilerin iyiliği gibi olmaz. Yukarıdakilerin iyiliği şahane olur. Şahların iyiliği şahane olur. Kötülüğü de çok fena olur.

Onun için şeylerden birisi demiş ki, bizim eski büyük, ârif, kâmil insanlardan bir zat-ı muhterem demiş ki,

لَا تَسُبُّوا الْأَئِمَّةَ

La tesübbü'l-eimmete.

Başkanlara sövmeyin.

وَادْعُوا اللَّهَ لَهُمْ

Ved'ullâhe lehüm.

Onlar için Allah'a dua edin.

بِالصَّالِحِ

Bi's-salâhi.

İyi insanlar olsunlar diye dua edin.

فَإِنَّ صَلَاحَهُمْ

Fe inne salâhahüm.

Çünkü onların iyi olması.

لَكُمْ صَلَاحٌ

Leküm salâhun.

Dua edenlere de iyilik demektir. Düşünün, rüşvet yemeyen, haksızlık etmeyen, gece gündüz çalışan bir vali düşünün, bir kaymakam düşünün. Ne güzel. Gece gündüz oraları düzelteyim, tanzim edeyim, yeşillendireyim, millete hizmet edeyim diyor. İyi oldu mu bak herkese faydası gelir. Bir de kötü olduğunu düşün. Şu kadar para vermezsen şu işi yapmam. İmza atmam. Yok, bu iş olmamış, şunu da yap öyle gel. Yapılacak bir iş değil, maksat şey.

إِذْ بِهِمْ حِرَاسَةُ الدِّينِ وَسِيَاسَةُ الدُّنْيَا وَحِفْظُ مِنْهَا
الْمُسْلِمِينَ وَتَمْكِينُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَالْعَمَلِ

İzbihim haraseti'd-dîni ve siyaseti'd-dünya ve hıfzu minhâcü'l-müslümîn ve temkînühüm mine'l-ilmi ve'l-amel

diye izah ediyor. Evet

g. Çok Eşlilikte Adalet Şartı

إِذَا كَانَتْ عِنْدَ الرَّجُلِ امْرَأَتَانِ فَلَمْ يَعْدِلْ بَيْنَهُمَا
جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ سَاقِطٌ

zâ kânet 'inde'r-racüli'mraetâni, fe-lem ye'dil beynehümâ, câe yevme'l-kiyâmeti ve şikkuhû sâkitün.

İnsanın iki tane zevcesi olsa diyor Peygamber Efendimiz. Aralarında adalet etmese, eşit muamele yapmasa, o zaman kıyamet günü bir tarafı düşük olarak gelir. Ceza olarak yani, sen adaletle hareket etmedin diye, kendi vücudunun bir tarafı düşük olarak gelir. İslâm'da malum bir taaddüd-ı zevcât meselesi var. Yani zevceler birkaç tane olabilir, dörde kadar müsaade var. Bismillâhirrahmânirrahîm.

فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ

*Fe'nkihû mâ tâbe lekûm mine'n-nisâi
mesnâ ve sülâse verubâ'a'.*(Nisâ Suresi 3.
Ayet)

diye ayet-i kerimede böyle bir müsaade var. Kâfirler buradan bize çok saldırırlar. Çok böyle hızla hücum ederler.

Efendim Avrupalılar falan, bak işte dört tane kadına müsaade etmiş İslâm gördünüz mü ya?

Bir de iyi din diyorsunuz filan gibilerden. Kendilerinin kaç tane gayrimeşru metresi vardır?

İslâm gayrimeşruluk yapmıyor, İslâm kadının haysiyetini koruyor. Gayrimeşruluğa fırsat vermiyor. Öyle şey yok. Yapacaksan bu işi nikâhla, ölçülü, güzel, rıza ile parasıyla, puluyla, şerefiyle, haysiyetiyle, duayla, teliyle yap diyor. Şimdi Avrupa'da istatistikler yapılmış, şeyler yapılmış. Meşhurların, şunların bunların hepsinin çoğunun birkaç tane dostu var. O mu daha iyi?

Sonra çocukları oluyor. Meşhur yazarlar var. O Fransızların, bilmem Alexander

Duma'ları, bilmem neleri, hatırımda yanlış kalmadıysa, babası belli değil. Bilmem işte Berlin'in şeyi vardı.

Neydi şansölye mi, başkan mı, neydi?

Babası belli yok. Babası yok. Anası var, babası yok. Belli değil. Bu mu daha iyi?

İslâm'a saldırıp duruyorsun. İslâm sağlam nizam koymuş. Kadını öyle şey yapmıyor. Hukuk sahibi ediyor. Sonra kadına mihir diye bir şey koymuş. Belli yekünlü bir para veriyorsun eline. Yani boşansan bile kadının bir hukuku var, haysiyeti var. Avrupa'da kadını şeytanın aleti gibi şey yaparlarmış, hiç itibar etmezlermiş yakın zamana kadar. 16. 17. asırda Avrupalı filozoflar Peygamber Efendimiz'i başkan seçiyorlar kendilerine. Aferin, yaşa! Kadınların haklarını asırlar önce sen ışıktutmuşsun diye. O Volterler, şunlar bunlar, methiyeler yazmışlar Peygamber Efendimiz'e. Meseleye her yönünden bakmak lazım. Yani bir taraftan bakıp, kışkırtıp aleyhinde konuşmak iş değil yani. Sonra konuştuğun nizam Allah'ın nizamı. Allahu Teâlâ Hazretleri ile yani mücadele gibi oluyor. Ama harp olur, darp olur, efendim kadınların adedi çok olur, erkeklerin adedi az olur, birkaç tanesini himaye eder, nikâhında bulunur. Evet,

ama eşit muamele edecek, haksızlık etmeyecek, hukukuna riayet edecek, birisine tamamen meyledip ötekisini boşanmış gibi bir kenarda tutmayacak diye ayet-i kerimelerde de bildirilmiş. Her şeyde adalet var yani. Biliyor musunuz, Amerikalılardan bir Yahudi kızı vardı. Müslüman oldu, Meryem Cemile. Yahudi asıllı. Yahudi asıllı, Meryem Cemile. Amerika'da yetiştiği için Yahudiliği iyi biliyor. Kendisi ailece Yahudi. Ondan sonra Hristiyanlığı incelemiş, iyi biliyor. Tatmin olmamış. Yahudilikten tatmin olmamış. Hristiyanlıktan tatmin olmamış. Gitmiş üniversitede felsefe okumuş. Felsefe tatmin etsin diye bekliyor. Felsefe kimi tatmin etmiş ki?

Her filozof bir başka laf söylüyor. Ondan sonra intihar ediyor ömrünün sonunda. Felsefe kimi tatmin etmiş ki? Felsefede de aradığını bulamamış. Sonunda müslüman olmuş. Neyse bunlar böyle ayrı. Kitaplar filan yazmış. Türkçe'ye de çevrildik kitapları da. Asıl söylemek istediğim nokta, Pakistan'da evliymiş, bir adamın ikinci karısıymış ve çok mutluymuş. Onun haberini duyduk yani. Pakistan'da. İkinci hanım olarak gitmiş, Amerikalı. Çok da mutluymuş yani.

h. İslâm'da Kadının İbadet Halleri

إِذَا كَانَ دَمُ الْحَيْضَةِ فَإِنَّهُ دَمٌ أَسْوَدُ يُعْرَفُ فَإِذَا كَانَ
ذَلِكَ فَأَمْسِكِي عَنِ الصَّلَاةِ وَإِذَا كَانَ الْآخِرُ فَتَوَضَّئِي
وَصَلِّي، فَإِنَّمَا هُوَ عِرْقٌ

*İzâ kâne demü'l-hayzati, fe-innehû
demün esvedü yü'rafü, fe-izâ kâne zâlike fe-
emsikî ani's-salâti, ve izâ kâne'l-âharu fe-te-
veddaî ve sallî, fe-innemâ hüve 'ırkun.*

Bu hadîs-i şerîf hanımlarla ilgili bir hadîs-i şerîftir. Tabi hanımların bilmesi lazım ama beylerin de bilmesinde fayda vardır. Çünkü öğretir, kendisinin şeyi vardır, ilgili olduğu kimseler vardır hanımlardan. Şimdi malum hanımların aybaşı denilen bir hali olur. İslâm'da ayıp yok yani her şey olduğu gibi. Bildirmek babından böyle konularda geçebilir bazen. Aybaşı denilen bir şey vardır. İşte böyle bir kan olduğu zaman ve onun rengi siyahtır kanın o zaman diyor Peygamber Efendimiz, bu maruftur, bilinir. Böyle olduğu zaman namazı bırak. Yani öyle bir kadın namaz kılamaz. Aybaşı hali devam ettiği, regule hali devam ettiği müddetçe namaz kılamaz o kadın. Eğer bunun dışında bir kan görme durumu olursa ne olacak?

Gene kan geldi, namazı bırak, öyle şey yok. Yani belli mutaât, aybaşlarında namaz kılmayacak. Tamam, şeriatın emri böyle. Ama başka zaman olduğu zaman o zaman abdest al, namazını kıl. Çünkü o bir damardan bir kanamadır, çatlamadır diyor Peygamber Efendimiz. Buna fıkıh kitaplarında şey derler, dem-i isti-haze derler. Birisi aybaşı kanı derler, ötekisi de işte böyle bir hastalıktan olan şeydir. Öyle bir insan namaz kılacak gene. Kanı aka aka bile olsa özürlü sayılır, namaz kılacak ve oruç tutacak. Onun için kadınların ekseriyeti bu halleri çok iyi bilmediklerinden hata ederler. İbadetlerinin vakitlerini bilmezler. İbadetleri yapacakları günlerde yapmazlar, yapmamaları lazım geldiği zaman da yapma durumları olabilir. Yanlış işleri öğrenmek, öğretmek lazım. Erkeklerin de hani gusûl nedir, yıkanmak nedir, onu öğrenmesi lazım. Geçen de bizim arkadaşlardan birisi nikâha çağırılmış gitmiş. Hocam dini nikâha heves etmişler, beni çağırdılar diyor, gusûl nedir bilmiyor adam diyor. Amerika'da tahsil etmiş. Gusûlden haberi yok. Zavallı evlenecek. Ey Allah'ım ne günlere kaldık Yâ Rabbi! Öğretmek lazım. Yani bunları belli böyle güzel usullerle öğretmek lazım. Ölçülü olarak,

makul şekillerde söyleyip öğretmek lazım. Kadınlar da o şeylerini bilmesi lazım. O halleri bilmesi lazım. Sizin de bilmeniz lazım. Sizinle de ilgisi vardır. Hem söylersiniz, başka bakımlardan da gerekebilir bilmesi.

i. Musibet ve Manevi Mükafat

إِذَا كَانَ لِلْعَبْدِ عِنْدَ اللَّهِ دَرَجَةٌ لَمْ يُنِيلْهُ إِلَّاهَا ابْتِلَاءٌ
فِي الدُّنْيَا، ثُمَّ صَبَّرَهُ عَلَى الْبَلَاءِ لِيُنِيلَهُ تِلْكَ الدَّرَجَةَ

İzâ kâne li'l-abdi inde'llâhi deracetün.

Kulun Allah indinde bir derecesi varsa.

Lem yünilhü. Henüz ona ulaşmamışlığı bir derece varsa, *ıyyâhâ*, onu ona ulaştırmamışsa o dereceyi, yani o kulu o dereceye ulaştırmamışsa. *İbtelâhü fi'd-dünya*, Ona dünyada bir bela musallat eder, bir sıkıntı hali olur. *Sümme sabberahû.* Sonra ona sabrettirir o belasına. *Ale'l-belâi, li yünîlehû tilke'd-deracete.* O dereceye ulaşsın diye. Bu kadar hadîs-i şerîf. Buradan anlaşılıyor ki, Allahu Teâlâ Hazretleri bazen insana sıkıntılı, ibtilâlî bir şey verir, bir bela, musibet verir, o derecesi artsın diye. Yani belaları insan istemeyecek ama belalar gelince sabredeceksiniz. Malınıza bir bela, sıkıntı geldi, canınıza bir elem, keder, hastalık

geldi, efendim canınızı sıkacak bazı şeylere uğradınız, hadiselerle karşılaştınız filan. Aman sabredin. Sabrederseniz ecir var. Sakın ha öyle feryâd-u figana, itiraza kalkışmayın Allahu Teâlâ hazretleri sevmez. İtiraz eden kulu sevmez. Benim takdirime rıza göstermeyen benden gayrı Rab arasın kendisine buyuruyor hadîs-i şerîfte. Benim takdirime rıza göstermeyen gitsin, benim mülkümden çıksın, benden başka Rab arasın. Nereye gideceksin? Kime başvuracaksın? Takdirine rıza göstereceksin. Ama onun mükâfatı var. Yani insan bir böyle musibete sabrettiği zaman derece alır. Bir hikâye var bu hadîs-i şerîfe tam uygun, onu anlatıvereyim de dersi keselim galiba vakit doldu. Eski devirde bir adamcağız Allah'ın iyi bir kuluymuş. Ölüm döşeğine düşmüş. Ateşler içinde kıvranıyor böyle. Bir bardak su istemiş. Su, su verin bana.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15 Ramazan 1403 / 25 Haziran 1983

[Bütün HADİS SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ